

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/107/2020
Identifikačné číslo spisu: 1516208694
Dátum vydania rozhodnutia: 29.07.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1516208694.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a sudcov JUDr. Mariána Sluka, PhD. a JUDr. Ing. Jána Gandžalu, PhD., v spore žalobcu Bytové družstvo Petržalka, Budatínska 1, Bratislava IČO: 00 169 765 proti žalovanej Z., bytom v C. zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Viktor Mišík s.r.o., so sídlom v Bratislave, Zámocká 1, za ktoré koná konateľ a advokát JUDr. Viktor Mišík, o vypratanie bytu, vedenom na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 14C/173/2016, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 29. mája 2019, sp. zn. 6Co/73/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 29. mája 2019, sp. zn. 6Co/73/2018 potvrdil rozsudok súdu Okresného súdu Bratislava V z 26. septembra 2017, č. k. 14C/173/2016-53, ktorým uložil žalovanej povinnosť vypratať štvorizbový družstevný byt č. XX nachádzajúci sa na X. poschodí bytového domu na N. č. XX v C., bez nároku na bytovú náhradu, v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobcovi priznal proti žalovanej nárok na náhradu trov konania vo výške 100%.

1.1.Odvolací súd sa stotožnil s dôvodmi odvolaním žalovanej napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, ktoré ustálil po zistení skutkového stavu. Žalovaná užívala štvorizbový družstevný byt č. XX bytového domu na N. ulici č. XX v C. na základe zmluvy o nájme bytu uzavretej so žalobcom dňa 4. júna 2015. Predmetný byt je vlastníctvom žalobcu a je zapísaný na LV pre kat. úz. S. č. XXXX. Žalovaná hrubo porušovala svoje povinnosti vyplývajúce z nájmu bytu tým, že neplatila úhrady za plnenia jeho užívaním za čas dlhší

ako tri mesiace v období od 16. októbra 2015 do 31. januára 2016, za ktoré neuhradila

4 mesačné zálohové platby spolu vo výške 612 €. Prenajímateľ jej dal výpoveď z nájmu predmetného bytu v zmysle 711 ods. 1 písm. d/ Občianskeho zákonníka a túto doručoval

na adresu trvalého pobytu žalovanej a tiež na adresu T. v Bratislave. Žalovaná si doporučenú zásielku s výpoveďou z nájmu bytu neprevzala v odbernej lehote. Doporučená zásielka bola po uplynutí odbernej lehoty žalobcovi vrátená dňa 24. februára 2016. Výpoveď z nájmu sa dostala do sféry žalovanej tzv.

fikciou doručenia podľa § 46 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (účinného do 30. júna 2016) a k uvedenému dňu (24. februára 2016) nadobudla účinnosť. Výpovedná lehota začala plynúť dňom 1. marca 2016 a nájom bytu sa skončil dňom 31. mája 2016. Žalovaná v zákonnej lehote nepodala na súd žalobu na určenie neplatnosti výpovede z nájmu družstevného bytu. Žalobca preukázal hmotnoprávnu vecnú legitimáciu a zánik nájomného vzťahu so žalovanou výpoveďou k 31. máju 2016. Žalovaná preto od 1. júna 2016 užíva predmetný byt bez právneho dôvodu, čím neoprávnene zasahuje do vlastníckeho práva žalobcu. Ohľadom bytovej náhrady nepreukázala hmotnú núdzu, existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa a dokazovaním nebolo preukázané ani to, že byt obýva s maloletými deťmi alebo bezvládnou osobou ako členmi jej domácnosti, preto jej bola uložená povinnosť sporný byt vypratať bez bytovej náhrady.

1.2. Odvolací súd k odvolacím námietkam žalovanej uviedol, že žalovaná v konaní pred súdom prvej inštancie netvrdila ani neprodukovala žiadne dôkazy, ktoré by svedčili jej vlastníckemu právu k bytu č. XX, alebo z ktorých by bolo možné uzavrieť neplatnosť nájomnej zmluvy zo dňa 4. júna 2015. Z listu vlastníctva pre kat. úz. S. č. XXXX bolo preukázané, že výlučným vlastníkom bytu č. XX v bytovom dome na N. je žalobca. Žalovaná rovnako tak nepreukázala svoje tvrdenie, že úhrady za byt pravidelne platila a že jej podlžnosť voči žalobcovi vznikla výlučne nadmernou spotrebou vody zapríčinenou haváriou vodovodu. Odvolací súd uzavrel, že žalovaná bola pred súdom prvej inštancie nečinná, k žalobe

sa relevantne nevyjadřila, na súdne pojednávania nariadené na 26. septembra 2017

sa nedostavila, hoci naň bola včas a riadne predvolaná, na svoju procesnú obranu neprodukovala žiadne dôkazy, čo bolo napokon sankcionované jej prehrou v spore.

2. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná. Prípustnosť svojho mimoriadneho opravného prostriedku odôvodnila tým, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil jej ako strane v konaní, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva

(§ 420 písm. f/ CSP), pričom dôvodnosť dovolania videla v nedostatočne naplnenej poučovacej povinnosti súdu. V celom konaní nebola žalovaná, i vzhľadom na jej písomné podania a vek kvalifikovane poučená v súlade s § 160 CSP o možnosti právneho zastúpenia a možnosti využiť služby Centra právnej pomoci, hoci aj zo skutkového stavu vyplývalo, že dlhuje žalobcovi peniaze, a teda je tu predpoklad, že nemá dostatočné finančné prostriedky na právne služby advokáta. Jediná zmienka o zastúpení v priebehu konania bola uvedená v predvolaní

na pojednávanie dňa 27. marca 2017, ktoré však svojím obsahom nenaplnilo poučenie tak,

aby bolo jasné každému, bez ohľadu na vek či vzdelanie. Žiadala preto rozsudok odvolacieho súdu, ako i súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Súčasne požiadala o odklad vykonateľnosti rozhodnutia.

3. Žalobca podal k dovolaniu písomné vyjadrenie. Navrhol dovolanie žalovanej

ako nedôvodné zamietnuť, poukázal na to, že žalovanej bolo doručené prostredníctvom polície obsiahle poučenie spoločne so žalobou, žalovaná žije v byte s dospelými deťmi a vzhľadom i na jej sociálny status ako bývalej učiteľky, je žalobca toho názoru, že bola riadne poučená o možnosti zvoliť si právneho zástupcu, prípadne sa obrátiť na Centrum právnej pomoci.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací

(§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť (§ 447 písm. c/ CSP).

5. Najvyšší súd v prvom rade poukazuje na to, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu, sp. zn. 1Cdo/113/2012,

2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012).

6. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), sp. zn. II. ÚS 172/03].

7. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 písm. f/ CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa <. 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

10. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

12. V danom prípade žalovaná vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, keď súdy nerešpektovali ich poučovaciu povinnosť vo vzťahu k nej v celom konaní. Dovolací súd preto v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie žalovanej, že v konaní došlo k ňou tvrdenej vade.

13. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a toto porušenie zároveň znamená aj porušenie Ústavou Slovenskej republiky zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

14. V zmysle § 160 ods. 1 CSP súd poskytuje poučenia stranám o ich procesných právach a povinnostiach v rozsahu ustanovenom týmto zákonom.

15. V zmysle § 160 ods. 2 CSP súd vždy poučí strany o ich práve zvoliť si advokáta a o možnosti obrátiť sa na Centrum právnej pomoci.

16. Obsahom poučovanej povinnosti je poučenie o procesných právach a povinnostiach strán sporu. Súd je povinný poučiť strany o tom, aké práva im priznávajú a aké povinnosti im ukladajú procesné predpisy, ako je potrebné nimi zamýšľané procesné úkony vykonať, aby sledovali procesné účinky, prípadne ako je potrebné odstrániť vady už vykonaných procesných úkonov, aké právne následky sú spojené s prevedenými procesnými úkonmi a ako je potrebné plniť procesnú povinnosť zo zákona alebo z rozhodnutia súdu. Do poučovanej povinnosti súdu ale nepatrí návod, čo by strana mala alebo mohla v danom prípade vykonať, ale iba pomôcť k tomu, aby mohol zákonom stanoveným spôsobom dať najavo, čo hodlá v konaní urobiť. Poučovania povinnosť sa týka najmä tých procesných práv a povinností, ktorých realizácia alebo rešpektovanie má základný význam pre kvalitu zabezpečenia a realizáciu základného práva na súdnu ochranu v občianskom súdnom konaní (uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 5Cdo/345/2012).

17. Zákon nepredpisuje, v akej forme sa má poučovacia povinnosť realizovať, poučenie súd poskytuje spravidla písomne, môže však i na pojednávaní uvedením do zápisnice za prítomnosti strán.

18. Nie je sporné, vzhľadom na dikciu § 160 ods. 2 CSP, že o práve zvoliť si advokáta a o možnosti obrátiť sa na Centrum právnej pomoci, musí súd strany v spore vždy poučiť. Z obsahu spisu je však zrejmé, že túto povinnosť si súd prvej inštancie splnil, a to doručením uznesenia z 28. novembra 2016, č. k. 14C/173/2016-25, vrátane podrobného poučenia o práve zvoliť si advokáta a možnosti obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (i s uvedením zákonnej úpravy o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi, pokiaľ strana splňa podmienky), ktoré listiny sa dostali do dispozície dovolateľky nespochybniteľne po doručení prostredníctvom Mestskej polície hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy, okrsková stanica S. (o čom svedčí jej písomný oznam o doručení z 3. marca 2017, vrátane podpísanej doručenky dovolateľkou dňa 25. februára 2017, č. l. 39 spisu). O tom, že dovolateľka bola s obsahom jej doručenej zásielky oboznámená, svedčí aj ňou osobne na súde prvej inštancie dňa 27. februára 2017 podaná písomnosť, označená ako "Odvolyanie voči rozsudku z 28.11.2017 sp. zn. 14C/173/2016 -25," kde sa vyjadruje k dôvodom, ktoré sa "nemajú zakladať na pravde".

19. Nie je preto pravdou, ako uvádza dovolateľka v dovolaní, že: „jediná zmienka o zastúpení v priebehu konania bola v predvolaní na pojednávanie z 27. marca 2017, ktoré obsahovalo vetu, ak sa dáte zastupovať, je potrebné, aby zástupca predložil plnomocenstvo už na prvom pojednávaní“ (strana 5 dovolania). Takéto poučenie by bolo možné, ak by bolo v konaní jediné, považovať za nesúladne s princípmi civilného procesu a možnosti prístupu k súdu. Avšak je zrejmé, z hore uvedeného, že dovolateľka bola poučená riadne, navyiac jej ďalší procesný postup v konaní, nevyužitie možnosti obrátiť sa na Centrum právnej pomoci, ktoré hypoteticky v dovolaní naznačuje, že by mohla splňať podmienku na právnu pomoc, zrozumiteľné a kvalifikovane odôvodnené podané odvolanie (č. l. 65 spisu), uzatvárajú celkový rámec, že dovolateľkou uplatňovaný dôvod - nedostatok poučenia s ňou tvrdeným následkom, že jej súdy takýmto nesprávnym procesným postupom znemožnili ako strane v konaní, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva (§ 420 písm. f/ CSP), nemá oporu v preukázaných súvislostiach v konaní, naopak údaje uvedené v dovolaní sú preukázateľne nepravdivé a javia sa v podanom mimoriadnom opravnom prostriedku až ako účelové, sledujúce predĺženie sporu a odklad splnenia si povinnosti, na ktorú bola žalovaná zaviazaná právoplatným a vykonateľným rozsudkom súdu.

20. Na základe vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovanej nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné, preto dovolanie ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

21. Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

22. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP, a preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (napr. Najvyšší súd Slovenskej republiky, sp. zn. 4Cdo/144/2019, 4Cdo/108/2019, 9Cdo/72/2020).

23. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.